

Adatok a hazai Alsó-Duna-ártér flórájához

KEVEY Balázs¹ – TÓTH Imre²

(1) Pécsi Tudományegyetem Növényteni Tanszék, H-7624 Pécs Ifjúság útja 6.

(2) H-6503 Baja, Dózsa Gy. út 156.

Bevezetés

A Kalocsától délre elterülő hazai Alsó-Duna-ártér flórája még mindig hiányosan ismert. A területet érintő florisztikai és cönológiai dolgozatok többnyire szórványos előfordulási adatokat tartalmaznak. Jelen közleménnyel szeretnénk hozzájárulni az Alsó-Duna-ártér flórájának alaposabb megismeréséhez. Elsősorban olyan fajok florisztikai adatait soroljuk fel, melyek a területen – eddigi ismereteink szerint – szórványosak vagy ritkák. Akadnak olyan növények is, melyek az Alsó-Duna-ártéren viszonylag gyakoribbak ugyan, de az Alföldön másutt hiányoznak, vagy ha netán előfordulnak, akkor síkságunk egyéb tájegységein igen ritkák (pl. *Carex strigosa*, *Carpesium abrotanoides*, *Crataegus nigra* stb.). Mivel e fajok az Alsó-Duna-ártér flórájának karakteréhez jelentősen hozzájárulnak, viszonylagos gyakoriságuk ellenére az újabb elterjedési adataik közlését fontosnak tartjuk. Különösen jelentősek azok a növények, melyek a tájegységen eddig nem kerültek elő (*Athyrium filix-femina*, *Dryopteris dilatata*, *Lathraea squamaria*, *Geranium phaeum*, *Paris quadrifolia* stb.). Az Alsó-Duna-ártér flórákutatója még sok tennivalót kíván, de reméljük, hogy a jelen közlemény csak kezdetét jelenti egy esetleges későbbi flóramű megszületésének.

A flórákutató története

Az Alsó-Duna-ártér flórájáról az első adatok MARSIGLI Alajos (1726) nevéhez fűződnek (*Gratiola officinalis*, *Populus tremula*, *Scutellaria galericulata*, *Veronica beccabunga*). Később, a II. József korában végzett katonai térképezéssel (1783) kapcsolatos országleírásban (Hadtörténeti Múzeum, Budapest) „tölgy és bükkerdők” előfordulására hivatkoznak (vö.: KEVEY et al. 1992, KEVEY 1998a). Nem sokkal később KITAIBEL Pál két útja (1799, 1808) alkalmából érintette a területet, de kézírataiban csak néhány növényfaj előfordulásáról tesz említést (vö. GOMBOCZ – HORVÁT 1939, 1941; GOMBOCZ 1945). A XIX. században már több kutató is megfordult e tájon: SADLER József (1825, 1826), Anton KERNER (1863, 1875), KNAPP József (1866), JANKA Viktor (1867), SIMONKAI Lajos (1876), MENYHÁRTH László (1877, 1885), VÁRADY Ferenc (1896-1897). E szerzők azonban – KNAPP kivételével – csak néhány növényelőfordulást jegyeztek fel. A XX. században felgyorsultak a botanikai kutatások. Az első évtizedekben BARTAL Kornél (1911), HOLLÓS László (1911, 1915), FEKETE Lajos és BLATTNY Tibor (1913), TUZSON János (1914, 1927, 1929), PRODAN Gyula (1916), BOROS Ádám (1923), majd később HORVÁT Adolf Olivér (1939, 1940, 1942a, 1942b, 1943, 1958, 1975, 1976, 1977), TÓTH Imre (1958, 1992), BALANYI László (1958), KÁRPÁTI István (1957), KÁRPÁTI Vera (1963), NAGY István (1964), TERPÓ András (1963) és MÁTYÁS Vilmos (1970) közölt értékes adatokat a terület növényvilágáról. Közülük elsősorban BOROS Ádám, HORVÁT Adolf Olivér, és TÓTH Imre munkásságát érdemes kiemelni.

1986-tól KEVEY Balázs TÓTH Imrével együttműködve rendszeresen járja az Alsó-Duna-ártér erdeit. 1989-ben a Dél-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság megbízásából BORHIDI Attila és OROSZNÉ-KOVÁCS Zsuzsanna is bekapcsolódott a munkába. Több fiatal amatőr és hivatásos kutató (DEME Tamás, FARKAS Béla, FARKAS Sándor, HORÁK János, KALOTÁS Zsolt, KONKOLY Lajos, WÁGNER László, ZÖRÉNYI János) megfordult azóta e tájon. Ezen újabb flórákutatósi eredmények egy része KEVEY (1985, 1990, 1993, 1998a, 1998b) és KEVEY et al. (1992) dolgozataiban megtalálhatók. Adataink másik része SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS (1993) flóraművében jelent meg. Legújabbban STETÁK Dóra (2000) kapcsolódott be a flóra- és vegetációkutatásokba, aki elsősorban a Gemenci-ártér lágyszárú növényzetét vizsgálja.

Növényföldrajzi viszonyok

A Budapesttől délre elterülő Duna-ártér fokozatosan egy enyhén erősödő szubmediterrán jelleget vesz fel. A délies elterjedésű növények közül a Csepel-szigeten még csak a *Crataegus nigra* és a *Crataegus × degenii* található meg, de Paks környékén a *Carpesium abrotanoides*, Bogyiszlónál a *Carex strigosa*, Decsnél pedig a *Knautia drymeia* is megjelenik. A Gemenci-ártér déli részén Pörböl környékén bukkan fel először a *Tilia tomentosa* és a *Helleborus odorus*. E növényekhez Dunafalvánál a *Lonicera caprifolium*, Mohácsnál a *Digitalis ferruginea*, Kölked határában pedig a *Scutellaria altissima* és a *Primula vulgaris* társul. A

szubmediterrán fajok száma a Duna határainkon túlnyúló árterén tovább növekszik. Így Bezdán környékén többfelé is előfordul a *Tamus communis*, kissé távolabb Keskendnél pedig az *Asperula taurina* jelenik meg (vö. PRODAN 1916; HORVÁT 1942b). Megjegyzendő, hogy SADLER (1826) Baja környékéről egy homoki erdőből jelzi a *Tamus communis*-t, de ez a lelőhely nyilván a Duna-Tisza köze homokvidékéről, tehát a Praematricum flórajáráról származik.

A hazai Alsó-Duna-ártér magába foglalja a Duna jobb- és balparti árterét Kalocsától délre, egészen a szerb határig. Négy kisebb tájra osztható. Ezek a Duna jobb partján a Tolnai-Sárköz és a Mohácsi-sík, a Duna bal partján pedig a Kalocsai-Sárköz és a Mohácsi-sziget. Növényföldrajzi szempontból ezzel szemben elegendő két tájegységet megkülönböztetni, mint „Gemenci-ártér” és „Béda-Karapancsai-ártér”.

a) A Gemenci-ártér a Dusnoktól, illetve Bogyiszlótól Bajáig terjedő jobb- és balparti szakaszt (Kalocsai- és Tolnai-Sárköz) foglalja magába. Éghajlata viszonylag erősebben kontinentális, amely növényzetére is rányomja bélyegét. Részben ezzel magyarázható, hogy szubmontán jellegű növényekben rendkívül szegény. Ebben az is szerepet játszik, hogy hegységektől távol esik, így a Duna mentén levándorló demontán-adventív elemek közül csak az alábbi néhány faj éri el a Gemenci-árteret: *Dryopteris filix-mas*, *Anemone nemorosa*, *Anemone ranunculoides*, *Aegopodium podagraria*, *Sanicula europaea*, *Galium odoratum*, *Geranium phaeum*, *Lathraea squamaria*, *Carpinus betulus*, *Paris quadrifolia*, *Galanthus nivalis*, *Carex brizoides*. Növényzete bizonyos fokú szubmediterrán vonást is mutat. Ilyen délies elterjedést mutató növény itt a bennszülött *Crataegus nigra*, valamint a *Crataegus* × *degenii*, a *Vitis sylvestris*, a *Carpesium abrotanoides*, a *Carex strigosa*, Decs és Bata határában a *Knautia drymeia*, Pörbölynél pedig a *Helleborus odoratus* és a *Tilia tomentosa*.

b) A Béda-Karapancsai-ártér a Duna Mohácstól délre eső szakaszára terjed ki, tehát a Mohácsi-sziget és a Mohácsi-sík déli részét foglalja magába. Éghajlata a Gemenci-ártérhez képest némileg kevésbé kontinentális. Részben a kissé több csapadékkal, részben pedig az ármentett erdők nagyobb arányával magyarázható, hogy valamivel több szubmontán jellegű erdei növény fordul itt elő, mint a Gemenci-ártéren: *Dryopteris carthusiana*, *Dryopteris dilatata*, *Dryopteris filix-mas*, *Anemone ranunculoides*, *Asarum europaeum*, *Crataegus oxyacantha*, *Sanicula europaea*, *Galium odoratum*, *Euphorbia amygdaloides*, *Vinca minor*, *Corydalis cava*, *Pulmonaria officinalis*, *Veronica montana*, *Monotropa hypopitys*, *Carpinus betulus*, *Milium effusum*, *Arum maculatum*. E növények azonban a területen rendkívül ritkák. Mindez az éghajlati viszonyok mellett az erdők egykori mezőgazdasági közteshasználatával is összefüggésben lehet. A Béda-Karapancsai-ártéren valamivel jobban érvényesül a szubmediterrán hatás, ezért itt a Gemenci-ártérnél említett fajokhoz néhány újabb, délies elterjedésű növény is csatlakozik: *Lonicera caprifolium*, *Scutellaria altissima*, *Primula vulgaris*, *Digitalis ferruginea*.

A hazai növényföldrajzi irodalom a Gemenci-árteret a Mezőföld és Solti-síkság flórajáráshoz (Colocense), a Béda-Karapancsai-árteret pedig a Déli-Alföld flórajáráshoz (Titelicum) sorolja (vö. SOÓ 1960). Mindezt némileg alátámasztja az, hogy utóbbi tájon valamivel több szubmediterrán és szubmontán növényfaj található, mint a Gemenci-ártéren. Az újabb kutatások alapján azonban ma már lényegesen többet tudunk az Alsó-Duna-ártér flórajáról, mint korábban. Ezen ismeretek birtokában bebizonyosodott, hogy a Béda-Karapancsai-ártér – faji összetétele alapján – Gemenc flórájával lényegesen közelebbi rokonságot mutat, mint a Dráva-sík növényvilágával, amit az erdőssztyep-zónába való tartozásuk (vö. BORHIDI 1961), valamint a közös flóraféjlődési viszonyok még jobban alátámasztanak. A két Duna menti táj flórája ugyanis – a némi különbségek ellenére – annyira nem válik el egymástól, hogy az egyiket a Mezőföld és Solti-síkság (Colocense), a másikat pedig a Déli-Alföld (Titelicum) flórajáráshoz soroljuk. Tovább bonyolítja a kérdést az, hogy a Gemenci-ártér – mint ártéri erdőtümb – a Mohácsi-sziget északi részére is kiterjed, holott SOÓ (1960) flóratérképe szerint a két flórajárási közötti határt gyakorlatilag a Bátaszék és Baja közötti műút képezi. Az ettől délre eső erdőrészek (pl. Bata „Gyűrűsalj”) faji összetétele teljesen gemenci jellegű, ezért a két táj közötti határ ily módon történő meghúzása nem szerencsés. Sokkal szembevetőbb ezzel szemben az a fokozatos átmenet, amely elsősorban a déli irányban mérsékelten növekvő szubmediterrán jellegben jut kifejezésre. Ezek alapján helyesebb a Gemenci- és Béda-Karapancsai-árteret egyaránt a dél-alföldi flórajárási (Titelicum) részeinek tekinteni. A növényföldrajzi határt északon Fadd és Fajsz térségében lehetne meghúzni, ugyanis ettől délre válnak egyre gyakoribbá a fent említett szubmediterrán jellegű elemek.

Enumeratio – Az adatok felsorolása

Az Alsó-Duna-ártér északi határát ugyan Faddnál húztuk meg, mégis megemlítünk néhány érdekesebb florisztikai adatot, melyek a Duna felsőbb – Fadd és Dunaföldvár közötti – szakaszáról származnak. A lelőhelylista értékelése végett minden fajnál megemlítjük, hogy a florisztikai szakirodalomból eddig hány közölt adatát ismertük, s hivatkozunk a megfelelő forrásmunkákra is (ilyen esetben nem a szóbanforgó növény felfedezőjének nevét tüntettük fel, hanem a dolgozat szerzőjét). Saját adataink mellett figyelembe

vettük BOROS Ádám útinaplóit, KÁRPÁTI István cönológiai felvételeit, valamint mai botanikusok fajlistáit. A növények felsorolása SOÓ (1980) sorszámai szerint történik.

Rövidítések

ined.: ineditum (kiadatlan közlés)

*: őshonossága elképzelhető, de az erdőtelepítések miatt kissé bizonytalan

- P. 13. *Equisetum × moorei* Newman. Baja „Cserta” (BOROS ined.), „Kis-Rezét: a Holt-Duna partján, valamint az erdészház és a Nagy-Duna között” (BOROS ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
- P. 15. *Equisetum variegatum* Schleich. Bogyzisló (FARKAS S. ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
- P. 20. *Ophioglossum vulgatum* L. Fehér nyár ligetekben, tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben. Eddig 6 közölt adat (vö. TÓTH 1958: 129; SOÓ 1964: 524; KEVEY et al. 1992: 15; KEVEY 1993: 54; KEVEY 1998b: 46). – Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY ined.); Bogyzisló „Orchideás-erdő” (KALOTÁS – ZÖRÉNYI ined.); Homorúd (DEME ined.); Kölked „Szűnyog-sziget” (DEME ined.); Öcsény „Gemenc” (TÓTH ined.), „Keselyűs” (TÓTH ined.), „Makkospart” (TÓTH ined.), „Sárosalja” (TÓTH ined.), „Zsold-kert” (TÓTH ined.).
- P. 27. *Phyllitis scolopendrium* (L.) Newman. Homorúd: „a Riha-tó melletti kútban” (DEME ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
- P. 37. *Thelypteris palustris* Salisb. Morotvák úszó szigetein (*Thelypteridi-Typhetum*), igen ritka. Eddig csak egyetlen adatát ismertük (vö. LÁJER 1999: 312). – Hercegszántó „Budzsáki-Duna” (DEME ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
- P. 41. *Athyrium filix-femina* (L.) Roth. Kölked „Macskalyuk” (DEME ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
- P. 50. *Dryopteris filix-mas* (L.) Schott. Tölgy-köris-szil ligetekben igen ritka. Eddig csak 2 közölt adat (vö. TÓTH 1958: 129; KEVEY et al. 1992: 15). – Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.).
- P. 52. *Dryopteris carthusiana* (Vill.) H. P. Fuchs. Tölgy-köris-szil ligetekben igen ritka. Eddig csak egyetlen helyről ismertük (vö. KEVEY 1998b: 46). – Kölked „Macskalyuk” (DEME ined.).
- P. 53. *Dryopteris dilatata* (Hoffm.) A. Gray. Tölgy-köris-szil ligetben. – Bába „Gyűrűsalj” 2 tő! (KEVEY – TÓTH ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
- P. 56. *Marsilea quadrifolia* L. Gyökerező hínártársulásokban. Eddig csak 4 közölt adat (vö. TÓTH 1958: 129; KÁRPÁTI V. 1963: 379; KEVEY et al. 1992: 15). – Baja „Alsó-Pörbölly: a Csörösz kivezető árkában” (TÓTH ined.), „Felső-Pörbölly” (TÓTH ined.); Hercegszántó-Karapancsa „a Keskeny-erdő melletti halastóban” (BORHIDI ined.).
6. *Helleborus odoratus* W. et K. Tölgy-köris-szil ligetekben igen ritka. Eddig csak egyetlen lelőhelyét ismertük (vö. KEVEY 1990: 86; KEVEY et al. 1992: 15; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 167). – Bába „Pusztaréti-erdő” (KALOCSA BÉLA ined.). A lelőhely Pörböllytől délre, az árvízvédelmi töltés nyugatra ívelő kanyarjában, ármentett területen van.
30. *Clematis recta* L. Erdőszélek ritka növénye. Eddig 8 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 21; HOLLÓS 1911: 103; TÓTH 1958: 117). – Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY ined.).
32. *Clematis integrifolia* L. Tölgy-köris-szil ligetek szélein. MENYHÁRTH (1877: 21) szerint igen gyakori, de azóta csak 10 közölt adata ismert (vö. HOLLÓS 1911: 103; HORVÁT 1942a: 75; TÓTH 1958: 122; KEVEY et al. 1992: 15; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 124). – Bogyzisló „Góga” (BORHIDI ined.); Érsekcsanád „Veránka” (KEVEY – TÓTH ined.).
55. *Ranunculus auricomus* L. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben igen szórványos. Eddig csak egyetlen közölt adat (vö. TÓTH 1958: 129). – Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY ined.); Öcsény „Alsógemenci-erdő: Forgó-tó” (BOROS ined.).
71. *Nymphaea alba* L. Állóvizekben szórványos. Eddig 18 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 31; VÁRADY 1896-1897: 68; BARTAL 1911: 37; HOLLÓS 1911: 103; HORVÁT 1942a: 72; KÁRPÁTI V. 1963: 372, 378, 381; KEVEY et al. 1992: 15). – Hercegszántó „Karapancsa” (KEVEY ined.; DEME ined.); Kölked „Bok” (DEME ined.), „Erdőfű: Marocka” (DEME ined.), „Nagy-rét” (DEME ined.).
72. *Nuphar lutea* (L.) Sibth.. Állóvizekben szórványos. Eddig 10 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 31; HOLLÓS 1911: 103; KÁRPÁTI V. 1963: 366, 381; KEVEY et al. 1992: 15). – Hercegszántó „Karapancsa” (KEVEY ined.; DEME ined.); Kölked „Nagy-rét” (DEME ined.).
83. *Pyrus pyraeaster* (L.) Burgsdorf. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben szórványos. Eddig 6 közölt adat (vö. TÓTH 1958: 113, 118; KEVEY – TÓTH 1992: 35; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 244), de valószínűleg ennél jóval gyakoribb. – Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.); Bogyzisló 5C déli részén (TÓTH ined.); Dunapataj „Felső-zátony” (ALEXAY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.); Öcsény „a Fás-Duna mellett”

- (TÓTH ined.), „Keselyűs” (KEVEY – TÓTH ined.); Szekszárd „Szilágy-fok” (TÓTH ined.).
86. *Malus sylvestris* (L.) Mill. Fehér nyár ligetekben, tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben szórványos. Eddig 14 közölt adatát ismertük (vö. TÓTH 1958: 112, 114, 125; KEVEY et al. 1992: 15; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 199), de valószínűleg gyakoribb. – Baja „Cserta” (KÁRPÁTI I. ined.), „Kis-Rezét” (KEVEY – TÓTH ined.), „Pörböly” (KÁRPÁTI I. ined.), „Közép-Pörböly” (KEVEY ined.); Bába „Pusztaréti-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Érsekcsanád „Veránka” (KEVEY – TÓTH ined.); Fajszi „Karasz-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.), „Erdőfü” (DEME ined.); Öcsény „Keselyűs” (KEVEY – TÓTH ined.); Sükösd „Karasz-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.).
94. *Crataegus oxyacantha* L. emend. Jacq. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben igen ritka. Eddig csak egyetlen közölt adat (vö. HORVÁT 1942a: 86). – Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.).
96. *Crataegus nigra* W. et K. Az alacsony és magas ártér közötti rézsúv jellemző cserjéje. Főleg mocsárrétek és fehér nyár ligetek érintkezési zónájában. Ritkábban tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben. Eddig 11 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 77, 78; TUZSON 1914: 139, 1927: 93; PRODAN 1916: 228; HORVÁT 1942a: 86; TÓTH 1958: 118, 129; KEVEY et al. 1992: 16; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 129), de ennél gyakoribb. – Baja „Pörböly” (KÁRPÁTI I. ined.), „Alsó-Pörböly: Czimmer-fok” (TÓTH ined.), „Felső-Pörböly: főleg a Nyéki-Holt-Duna mellett” (TÓTH ined.), „a Potyka csárda mellett” (KÁRPÁTI I. ined.); Bába „Gyűrűsalj” (TÓTH ined.), „a Nyéki-Holt-Duna mellett” (TÓTH ined.), „Pusztaréti-erdő” (TÓTH ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Szomfova” (TÓTH ined.); Dunafalva „Csele-erdő” (BOROS ined.); Kölked „Erdőfü” (DEME ined.); Öcsény „Alsó-Gemenc” (TÓTH ined.).
- 96/a. *Crataegus × degenii* Zsák. A *Crataegus nigra*-hoz hasonló termőhelyeken. Eddig 14 közölt adatát ismertük (vö. TÓTH 1958: 104, 109, 114, 119, 125, 129). – Baja „Pörböly” (KÁRPÁTI I. ined.); Bába „Gyűrűsalj” (TÓTH ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.); Dunafalva „Csele-erdő” (BOROS ined.); Paks „Imsósi-erdő” (KÁRPÁTI I. ined.).
98. *Rubus idaeus* L. Harta „Duna-part” (ALEXAY ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új! Az Alföldön eddig csak a Beregi-síkról ismertük (vö. FINTHA 1994: 89).
233. *Padus avium* Mill. Tölgy-köris-szil ligetekben igen ritka. – Dunafalva „Csele-erdő” (BOROS ined.); Öcsény „Keselyűs” (KEVEY ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új! Ezzel szemben a Kölked melletti „Külső-Béda” lelőhely (vö. KEVEY in KEVEY et al. 1992: 16) törlendő! Elírás révén került közlésre, az adat a *Cerasus avium*-ra vonatkozik.
237. *Cerasus avium* (L.) Mönch. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. Eddig csak 5 közölt adat (vö. KEVEY et al. 1992: 16). – Decs „Szomfova” (KEVEY ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Paks „Imsósi-erdő” (KÁRPÁTI I. ined.).
264. *Ribes rubrum* L. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. Eddig csak 2 közölt adat (vö. TERPÓ 1963: 256; KEVEY et al. 1992: 16). – Bába „Pusztaréti-erdő” (KEVEY ined.); Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.); „Felső-Béda” (KEVEY ined.).
343. *Astragalus glycyphyllos* L. Tölgy-köris-szil ligetekben szórványos. Eddig csak öt közölt adat (vö. KEVEY et al. 1992: 16), de feltehetően gyakoribb. – Decs „Szomfova” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.).
366. *Vicia dumetorum* L. Tölgy-köris-szil ligetekben ritka. Eddig egyetlen közölt adat (vö. KEVEY et al. 1992: 16). – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.); Öcsény „Keselyűs” (KEVEY – TÓTH ined.).
375. *Vicia sepium* L. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. Eddig 7 közölt adatát ismertük (vö. MENYHÁRTH 1877: 71; HORVÁT 1942a: 98, 1977: 33; KEVEY et al. 1992: 16). – Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY ined.); Bogyiszló „Góga” (BORHIDI ined.); Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY ined.), „Prekop-fok” (BOROS ined.); Kölked „Külső-Béda” (KEVEY ined.).
432. *Trapa natans* L. Állóvizekben szórványos. Eddig 7 közölt adat (vö. BOROS 1923: 71; HORVÁT 1942a: 112; KÁRPÁTI V. 1963: 366, 384; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 306). – Kölked „Béda” (DEME ined.), „Macskalyuk” (DEME ined.), „Szúnyog-sziget” (DEME ined.); Hercegszántó „Karapanca” (DEME ined.).
445. *Acer tataricum* L. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben szórványos. Eddig 9 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 58; Gombocz 1945: 491; TÓTH 1958: 109, 112, 117, 118, 125; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 68), de valószínűleg ennél gyakoribb. – Baja „Kecske-fok” (TÓTH ined.); Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.), „Pusztaréti-erdő” (KEVEY ined.); Bogyiszló „Taplós” (TÓTH ined.); Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.), „Malomtelelő” (TÓTH ined.); Érsekcsanád „Veránka” (TÓTH ined.); Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY ined.); Öcsény

- „Keselyűs” (KEVEY – TÓTH ined.), „Makkos-part” (TÓTH ined.), „Sárosalja” (TÓTH ined.); Szekszárd „Gemenc” (KEVEY – TÓTH ined.), „Szilágy-fok” (TÓTH ined.); Tolna „a csemetekert szélfogó sávjában” (TÓTH ined.).
446. *Acer pseudo-platanus* L*. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. Eddig 3 közölt adat (vö. KEVEY et al. 1992: 16). – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.), „Szomfova” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.); Alsónyék „Nagy-Pörboly: a vasútállomásnál az 55-ös út szélén” (TÓTH ined.); Tolna „a csemetekert szélfogójában” (TÓTH ined.).
447. *Acer platanoides* L*. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. Eddig 4 közölt adat (vö. KEVEY et al. 1992: 16). – Bába „Pusztaréti-erdő” (KEVEY ined.); Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.), „Szomfova” (KEVEY ined.); Tolna „a csemetekert szélfogójában” (TÓTH ined.).
450. *Impatiens noli-tangere* L. Puhafaligetekben, tölgy-kőris-szil ligetekben, ritkán gyertyános-tölgyesekben. Eddig 6 közölt adat (vö. TÓTH 1958: 111; KEVEY et al. 1992: 16; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 175), de valószínűleg ennél jóval gyakoribb! – Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.); Bogviszló „Góga” (BORHIDI ined.), „Taplós” (BORHIDI ined.); Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.), „Szomfova” (KEVEY – TÓTH ined.); Dunapataj „Felső-zátony” (ALEXAY ined.); Harta „Duna-part” (ALEXAY ined.); Őcsény „Keselyűs” (KEVEY ined.).
459. *Frangula alnus* Mill. Fehér nyár ligetekben, tölgy-kőris-szil ligetekben, ritkán gyertyános-tölgyesekben. Eddig csak 10 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 60; HOLLÓS 1915: 59; GOMBOCZ 1945: 492; TÓTH 1958: 114; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 151), bár valószínűleg gyakoribb! – Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY ined.), „Pusztaréti-erdő” (KEVEY ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.), „Szomfova” (KEVEY – TÓTH ined.); Harta „Duna-part” (ALEXAY ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.), „Külső-Béda” (KEVEY ined.); Szekszárd „Gemenc” (KEVEY ined.).
460. *Vitis sylvestris* C. C. Gmel. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. Eddig 7 megbízható közölt adat (vö. TÓTH 1958: 112, 125; KEVEY 1990: 86, 87; KEVEY et al. 1992: 16). – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.).
464. *Hedera helix* L. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben eléggé ritka. Eddig 6 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 88; KEVEY et al. 1992: 17; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 165). – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Dunapataj „Felső-zátony” (ALEXAY ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); „Sziget-erdő” (KEVEY ined.); Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Kölked „Erdőfü” (DEME ined.), „Külső-Béda” (KEVEY ined.).
465. *Cornus mas* L. Tölgy-kőris-szil ligetekben ritka. Eddig 5 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1885: 17; KEVEY et al. 1992: 17). – Hercegszántó „Sziget-erdő” (KEVEY ined.); Kölked „Erdőfü” (DEME ined.).
468. *Sanicula europaea* L. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben igen szórványos. Eddig 8 közölt adat (vö. KEVEY 1990: 87; KEVEY et al. 1992: 17). Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.), „Szomfova” (KEVEY ined.); Homorúd „Prekop-fok” (BOROS ined.).
508. *Aegopodium podagraria* L. Tölgy-kőris-szil ligetekben ritka. Eddig 4 közölt adat (vö. TÓTH 1958: 117, 125; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 73). – Baja „Koppány” (KÁRPÁTI I. ined.), „Pörboly” (KÁRPÁTI I. ined.); Paks „Imsósi-erdő” (KÁRPÁTI I. ined.).
558. *Galium odoratum* (L.) Scop. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben igen szórványos. Eddig 7 közölt adat (vö. TÓTH 1958: 125; KEVEY et al. 1992: 17; KEVEY 1993: 55). – Decs „Szomfova” (KEVEY-TÓTH ined.); Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.); Őcsény „Sárosalja” (TÓTH ined.).
581. *Viburnum opulus* L. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben szórványos. Eddig 22 közölt lelőhely (vö. BARTAL 1911: 40; HOLLÓS 1911: 98; HORVÁT 1942a: 141; GOMBOCZ 1945: 491; TÓTH 1958: 104, 109, 114, 125; KEVEY et al. 1992: 17; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 326). – Baja „Kis-Rezét: a Holt-Duna partján” (BOROS ined.), „Nagy-Rezét” (KEVEY ined.); Bába „Pusztaréti-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.), „Malomtelelő” (KEVEY ined.); Dunafalva „Csle-erdő” (BOROS ined.); Dusnok „Lenes” (KEVEY – TÓTH ined.); Érsekcsanád „Veránka” (KEVEY – TÓTH ined.); Fajszt „Karasi-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Harta „Duna-part” (ALEXAY ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.), „Sziget-erdő” (KEVEY ined.); Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.), „Erdőfü” (DEME ined.); Mohács „Szabadság-zátony” (BOROS ined.); Őcsény „Keselyűs” (KEVEY – TÓTH ined.).
583. *Lonicera caprifolium* L. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben. Eddig csak 4 közölt adat (vö. GOMBOCZ – HORVÁT 1939: 39; KEVEY 1990: 87; KEVEY et al. 1992: 17). –

- Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.), „Sziget-erdő” (KEVEY ined.); Kölked „Erdőfü” (DEME ined.).
607. *Knautia drymeia* Heuff. Eddig csak egy helyről ismertük (vö. BALANYI 1958: 350, TÓTH 1958: 129). – Bába „a régi töltés oldalában” (TÓTH ined.).
612. *Tilia tomentosa* Mönch *. Keményfaligetekben, gyertyános-tölgyesekben ritka. Eddig 8 közölt adat (vö. TÓTH 1958: 129; HORVÁT 1977: 41; KEVEY 1990: 87; KEVEY et al. 1992: 17; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 304). – Baja „Nagy-Rezét” (TÓTH ined.); Decs „Keskeny-erdő” (TÓTH ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (BORHIDI ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.).
613. *Tilia platyphyllos* Scop. *. Tölgy-kóris-szil ligetekben igen ritka. Eddig csak 2 közölt adat (vö. SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 303). – Kölked „Felső-Béda” (KEVEY ined.).
614. *Tilia cordata* Mill. *. Keményfaligetekben ritka. Eddig csak 2 közölt adat (vö. KEVEY et al. 1992: 17). – Dusnok „Lenesi-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.).
638. *Geranium phaeum* L. Tölgy-kóris-szil ligetekben igen ritka. – Decs „Szomfova” (KEVEY ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
689. *Fraxinus excelsior* L. *. Tölgy-kóris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. Eddig csak 3 megbízható közölt adat (vö. KEVEY 1985: 156; KEVEY et al. 1992: 17; KEVEY 1998b: 47). Az egyéb adatok (vö. SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 151) minden bizonnyal a *Fraxinus angustifolia* ssp. *pannonica*-ra vonatkoznak. – Alsónyék „Nagy-Pörböly: a vasútállomástól délre levő ármentett erdőben” (TÓTH ined.); Baja „Közép-Pörböly” (TÓTH ined.), „Nagy-Rezét” (KEVEY ined.); Decs „Keskeny-erdő” (TÓTH ined.), „Malomtelelő” (TÓTH ined.); Érsekcsanád „Veránka” (KEVEY – TÓTH ined.); Fajszt „Karasi-erdő” (TÓTH ined.).
692. *Ligustrum vulgare* L. Tölgy-kóris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben. Eddig 8 közölt adat (vö. BARTAL 1911: 39; TÓTH 1958: 114, 129; GOMBOCZ 1945: 492; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 186), de valószínűleg gyakoribb. – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.), „Szomfova” (KEVEY – TÓTH ined.); Fajszt „Doromlás” (KEVEY – TÓTH ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.), „Sziget-erdő” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.), „Felső-Béda” (KEVEY – TÓTH ined.), „Külső-Béda” (KEVEY ined.).
700. *Gentiana pneumonanthe* L. Mocsárréteken ritka. Eddig csak 2 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 117; HOLLÓS 1911: 97). – Baja „Báli-tó” (TÓTH ined.); Bába „Gyűrűsalj” (TÓTH ined.), „Nyéki-Holt-Duna” (TÓTH ined.).
704. *Nymphoides peltata* (S. G. Gmel.) Ktze. Holtágakban, morotvákban gyökerező hínárt alkot. Eddig 21 közölt adat (vö. NEILREICH 1866: 160; KERNER 1875: 116; MENYHÁRTH 1877: 116; HOLLÓS 1911: 97; BOROS 1923: 71; GOMBOCZ – HORVÁT 1941: 13; HORVÁT 1942a: 120; GOMBOCZ 1945: 492; KÁRPÁTI V. 1963: 366, 372, 379; KEVEY et al. 1992: 17). – Bogviszló „Halas-tó” (FARKAS S. ined.; KALOTÁS ined.); Hercegszántó-Karapancsa „a Keskeny-erdő melletti halastóban” (BORHIDI – KEVEY ined.); Szekszárd „a Gemenci-ártér morotvaiban” (TÓTH ined.), „Palánk” (KALOTÁS ined.).
707. *Vinca minor* L. Tölgy-kóris-szil ligetekben ritka. Eddig 3 közölt adat (vö. KEVEY et al. 1992: 17; KEVEY 1998: 47; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 329). – Dunapataj „Felső-zátony” (ALEXAY ined.).
739. *Pulmonaria officinalis* L. Tölgy-kóris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. Eddig csak 3 közölt adat (vö. KEVEY 1990: 88; KEVEY et al. 1992: 18). – Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Kölked „Külső-Béda” (KEVEY ined.).
764. *Ajuga reptans* L. Tölgy-kóris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben igen szórványos. Eddig 11 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 146; KEVEY et al. 1992: 18; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 75). – Baja „Pörböly” (KÁRPÁTI I. ined.); Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.), „Pusztaréti-erdő” (KEVEY ined.); Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.), „Sziget-erdő” (KEVEY ined.); Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.).
793. *Galeopsis bidida* Boenn. Fehér nyár ligetekben, tölgy-kóris-szil ligetekben, ritkán gyertyános-tölgyesekben. Eddig csak 5 közölt adat (vö. TÓTH 1958: 110, 129; KEVEY 1993: 56), de valószínűleg ennél gyakoribb. – Baja „Kis-Rezét” (KEVEY – TÓTH ined.); Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.), „Pusztaréti-erdő” (KEVEY ined.).
799. *Lamium maculatum* L. Fehér nyár ligetekben, tölgy-kóris-szil ligetekben, ritkán gyertyános-tölgyesekben. Eddig csak 5 közölt adat (vö. KEVEY 1990: 88; KEVEY et al. 1992: 18). – Decs „Szomfova” (KEVEY ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Ócsény „Keselyűs” (KEVEY – TÓTH ined.), „Sárosalja” (TÓTH ined.); Paks „Imsósi-erdő” (KÁRPÁTI I. ined.).
806. *Stachys sylvatica* L. Fehér nyár ligetekben, tölgy-kóris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben szórványos. Eddig 15 közölt adat (vö. BARTAL 1911: 39; PRODAN 1916: 251; BALANYI 1958: 350; TÓTH 1958: 111; KEVEY et al. 1992: 18). – Baja „Cserta” (KÁRPÁTI I. ined.), „Koppány” (KÁRPÁTI I. ined.), „Nagy-Rezét” (KÁRPÁTI I. ined.), „Pörböly” (KÁRPÁTI I. ined.); Bába „Pusztaréti-erdő” (KEVEY ined.); Decs „Keskeny-

- erdő” (KEVEY – TÓTH ined.), „Szomfova” (KEVEY ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.), „Sziget-erdő” (KEVEY ined.); Paks „Imsósi-erdő” (KÁRPÁTI I. ined.); Sükösd „Karasz-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.).
818. *Clinopodium vulgare* L. Főleg erdőszéleken. Eddig mintegy 10 adatát ismertük (vö.: MENYHÁRTH 1877: 142; TÓTH 1958: 121; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 101), de valószínűleg ennél jóval gyakoribb. – Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.), „Szomfova” (KEVEY – TÓTH ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.), „Sziget-erdő” (KEVEY ined.), Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY ined.).
881. *Scrophularia umbrosa* Dum. Eddig csak egyetlen közölt adat (vö. SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 273). Bogyiszló „Taplós” (BORHIDI ined.); Sükösd „a község déli vége alatt, a csatorna balpartján, a homokhátság peremén levő forrásoknál”.
937. *Lathraea squamaria* L. Ármentett tölgy-körisszil ligetben. Egyetlen lelőhelye ellenére egyes erdőrészekben igen nagy egyedszámban él. – Decs „Szomfova” (KEVEY ined.); Kölked „Felső-Béda: az Erdőfű felé vezető út melletti árokban” (TÓTH ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
961. *Utricularia vulgaris* L. Állóvizekben szórványos. Eddig 11 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 147; HOLLÓS 1911: 97; BOROS 1923: 71; KÁRPÁTI V. 1963: 366; HORVÁT 1842a: 138; KEVEY et al. 1992: 18). – Kölked „Bok” (DEME ined.), „Erdőfű” (DEME ined.); Homorúd „Riha-tó” (DEME ined.); Kölked „Erdőfű: Marocka” (DEME ined.).
983. *Corydalis cava* (L.) Schw. et Körte. Tölgy-körisszil ligetben, ritkán gyertyános-tölgyesekben. Eddig 5 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 33; KEVEY 1990: 88; KEVEY et al. 1992: 18). – Kölked „Bok” (DEME ined.), „Nagy-rét” (DEME ined.), „Erdőfű: Marocka” (DEME ined.).
1054. *Cardamine impatiens* L. Tölgy-körisszil ligetben és gyertyános-tölgyesekben igen szórványos. Eddig csak egyetlen közölt adat (vö. TÓTH 1958: 125). – Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.), „Szomfova” (KEVEY – TÓTH ined.); Érsekcsanád „Veránka” (KEVEY – TÓTH ined.).
1064. *Barbarea stricta* Andr. ex Bess. Soó (1968: 348) szerint a Duna mentén Bajáig hatol, de a szakirodalomban eddig konkrét adatot nem találtunk. – Bata „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.).
1116. *Viola odorata* L. Tölgy-körisszil ligetben és gyertyános-tölgyesekben szórványos. Eddig 17 közölt adatát ismertük (vö. MENYHÁRTH 1877: 45; TÓTH 1958: 111, 116, 125; KEVEY et al. 1992: 19). – Bata „Közép-Pörbölly” (KEVEY ined.); Bogyiszló „Taplós” (BORHIDI ined.); Dunapataj „Alsó-zátony” (ALEXAY ined.), „Felső-zátony” (ALEXAY ined.); Érsekcsanád „Veránka” (KEVEY – TÓTH ined.); Harta „Duna-part” (ALEXAY ined.); Kölked „Külső-Béda” (KEVEY ined.).
1119. *Viola alba* Bess. Tölgy-körisszil ligetben és gyertyános-tölgyesekben ritka. Eddig 2 lelőhelyét ismertük (vö. KEVEY 1990: 89). – Bata „Gyűrűsalj” (KEVEY ined.); Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Dunsok „Lenesi-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.); Kölked „Külső-Béda” (KEVEY ined.).
1122. *Viola hirta* L. Réteken, tölgy-körisszil ligetben és gyertyános-tölgyesekben szórványos. Eddig csak 4 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 44; KEVEY et al. 1992: 19), de valószínűleg ennél gyakoribb. – Bogyiszló „Góga” (BORHIDI ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.).
1125. *Viola sylvestris* Lam. emend Rchb. Eddig 19 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 45; HORVÁT 1942a: 109; TÓTH 1958: 116; KEVEY et al. 1992: 19; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 332). – Alsónyék „Pörbölly: Sugó-erdő” (BOROS ined.); Sükösd „Karasz-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Bata „Pusztaréti-erdő” (KEVEY ined.); Bogyiszló „Góga” (BORHIDI ined.); Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); „Szomfova” (KEVEY – TÓTH ined.); Érsekcsanád „Veránka” (BOROS ined.); KEVEY – TÓTH ined.); Fajsz „Karasz-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.), „Sziget-erdő” (KEVEY ined.); Kölked „Külső-Béda” (KEVEY ined.); Öcsény „Keselyűs” (KEVEY – TÓTH ined.), „Sárosalja” (TÓTH ined.).
1126. *Viola riviniana* Rchb. Tölgy-körisszil ligetben igen ritka. – Öcsény „Keselyűs” (KEVEY – TÓTH ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
1131. *Viola elatior* Fr. Főleg tölgy-körisszil ligetben szórványos. Eddig 14 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 45; HORVÁT 1977: 42; KEVEY et al. 1992: 19; TÓTH 1958: 106, 116, 121; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 330). – Bata „Nagy-Rezét” (KEVEY ined.); Bata „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.); Decs „Malomtelelő” (KEVEY ined.), „Gyöngyös-oldal” (TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.), „Szomfova” (KEVEY – TÓTH ined.); Szekszárd „Sáros-erdő” (TÓTH ined.).
1147. *Hypericum tetrapterum* Fr. Puhafaligetben, erdei nyiladékokban szórványos. Eddig csak 4 régi közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 55; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 174). – Érsekcsanád „Veránka” (KEVEY – TÓTH ined.).

1150. *Hypericum hirsutum* L. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben egyelőre ritkának tűnik. – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.). Az Alsó-Duna-árterre új!
1172. *Campanula trachelium* L. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben igen szórványos. Eddig csak 4 régi adatát ismertük (vö. MENYHÁRTH 1877: 114; GOMBOCZ 1945: 492). – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.), „Szomfova” (KEVEY ined.); Ócsény „Keselyűs” (KEVEY – TÓTH ined.).
1223. *Carpesium cernuum* L. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. Főleg erdei nyiladékokban. Eddig csak 5 közölt adatát ismertük (vö. MENYHÁRTH 1877: 98; TÓTH 1958: 129; KEVEY et al. 1992: 19). – Alsónyék „Keskeny-erdő” (TÓTH ined.); Baja „Nagy-Rezét” (KEVEY ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.), „Szomfova” (KEVEY ined.); Homorúd „Árok-erdő” (TÓTH ined.); Kölked „Felső-Béda” (KEVEY ined.).
1224. *Carpesium abrotanoides* L. Tölgy-köris-szil ligetekben, gyertyános-tölgyesekben és fehér nyár ligetekben szórványos. Leggyakrabban erdei nyiladékokban található. Eddig 14 publikált adatról van tudomásunk (vö. SOÓ – BORSÓ 1957: 98; TÓTH 1958: 110, 125, 129; HORVÁT 1977: 51; KEVEY et al. 1992: 19). Az Alföldön az Alsó-Duna-ártér és a Dráva-sík közös jellemző növénye, ezért az újabban észlelt előfordulásokat is felsoroljuk. – Alsónyék „Pörboly: Sugó-erdő” (BOROS ined.); Baja „Koppány” (KÁRPÁTI I. ined.), „Közép-Pörboly” (KEVEY ined.), „Pörboly: Halásztanya” (TÓTH ined.), „Kis-Rezét” (BOROS ined.; KEVEY – TÓTH ined.), „Nagy-Rezét” (KEVEY ined.); Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.), „Pusztaréti-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Bogyiszló (FARKAS ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Dunafalva „Csele-erdő” (BOROS ined.); Érsekcsanád „Veránka” (BOROS ined.; KEVEY – TÓTH ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.), „Sziget-erdő” (KEVEY ined.); Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.), „Külső-Béda” (KEVEY ined.); Ócsény „Alsógemenci-erdő: Forgó-tó” (BOROS ined.), „Keselyűs” (KEVEY ined.); Paks „Imsósi-erdő” (KÁRPÁTI I. ined.).
1296. *Senecio paludosus* L. Fűzligetekben, mocsárterekben igen szórványos. Eddig 14 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 101; HOLLÓS 1911: 99; TUZSON 1929: 343; GOMBOCZ 1945: 492; TÓTH 1958: 102, 106; HORVÁT 1977: 52). – Baja „Nagy-Rezét: Gyékényes” (TÓTH ined.); Kölked „Nagy-rét” (LÁJER ined.); Paks „Imsósi-erdő” (BOROS ined.);
1332. *Serratula tinctoria* L. MENYHÁRTH (1877: 103) szerint „mély síkon igen közönséges”, de eddig csak 3 konkrét adatról volt tudomásunk (vö. HOLLÓS 1911: 100; TÓTH 1958: 122). – Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.).
1385. *Mycelis muralis* (L.) Dum. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben igen ritka. Eddig csak egyetlen közölt adat (vö. KEVEY et al. 1992: 19). – Baja „Nagy-Rezét” (KEVEY ined.); Bába „Pusztaréti-erdő” (KEVEY ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.).
1426. *Hieracium sabaudum* L. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.). Az Alsó-Duna-árterre új!
1429. *Viscum album* L. Puhafaligetekben és tölgy-köris-szil ligetekben. Eddig 7 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 89; HORVÁT 1942a: 62; KEVEY et al. 1992: 19), bár feltehetően ennél jóval gyakoribb. – Decs „Szomfova” (KEVEY ined.); Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.).
1584. *Hottonia palustris* L. Állóvizekben ritka. Eddig 4 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 148; BALANYI 1958: 350). – Hercegszántó „Karapanca” (DEME ined.).
1636. *Parietaria erecta* L. Fehér nyár ligetekben, tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben szórványos. Eddig 12 közölt adat (vö. HOLLÓS 1911: 101; KEVEY et al. 1992: 20), de valószínűleg gyakoribb. – Alsónyék „Pörboly: Sugó-erdő” (BOROS ined.); Baja „Cserta” (KÁRPÁTI I. ined.), „Kis-Rezét” (KEVEY – TÓTH ined.), „Nagy-Rezét” (KEVEY-TÓTH ined.), „Pörboly” (KÁRPÁTI I. ined.); Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.), „Pusztaréti-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Bogyiszló „Taplós” (BORHIDI ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.), „Szomfova” (KEVEY – TÓTH ined.); Dunapataj „Alsó-zátony” (ALEXAY ined.), „Felső-zátony” (ALEXAY ined.); Érsekcsanád „Veránka” (KEVEY – TÓTH ined.); Harta „Duna-part” (ALEXAY ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY ined.); Ócsény „Keselyűs” (KEVEY – TÓTH ined.); Szekszárd „Gemenc” (KEVEY – TÓTH ined.).
1640. *Ulmus glabra* Huds. non Mill. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben igen ritka. Előfordulását eddig csak 6 régi adat bizonyította (vö. MENYHÁRTH 1877: 167; GOMBOCZ 1945: 492). – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.); Dunapataj „Alsó-zátony” (ALEXAY ined.), „Felső-zátony” (ALEXAY ined.); Harta

- „Duna-part” (ALEXAY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.).
1642. *Carpinus betulus* L. Tölgy-köris-szil ligetekben igen szórványos. Helyenként kisebb-nagyobb állományokat képez (gyertyános-tölgyesek!). Az Alsó-Duna-ártéren eddig 14 közölt adatát ismertük (vö. MENYHÁRTH 1877: 169; TÓTH 1958: 125, 129; KEVEY 1990: 89; KEVEY et al. 1992: 20; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 108). Ritkasága miatt az újabb – általunk őshonosnak tartott – előfordulásokat is érdemes megemlíteni. – Baja „Kis-Rezét: a Holt-Duna partján” (BOROS ined.); Decs „Keskeny-erdő” (TÓTH ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (BORHIDI ined.), „Sziget-erdő” (KEVEY ined.); Homorúd „Fekete-erdő” (TÓTH ined.); Öcsény „Alsó-Gemenc” (TÓTH ined.), „Keselyűs” (TÓTH ined.), „Makkos-part” (TÓTH ined.).
1643. *Corylus avellana* L. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben szórványos. Eddig csak 7 közölt adat (vö. BARTAL 1911: 37; GOMBOCZ 1945: 492; TÓTH 1958: 109, 114; KEVEY et al. 1992: 20). MENYHÁRTH (1877: 168) őshonosságát cáfolja, de alábbi helyeken valószínűleg vadon fordul elő. – Alsónyék „a Kerülő-Duna mellett” (TÓTH ined.); Baja „Felső-Pörboly” (TÓTH ined.); Decs „Keselyűsfok alatt” (TÓTH ined.), „Szomfova” (KEVEY ined.); Dunapataj „Felső-zátony” (ALEXAY ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.); Öcsény „Felső-Gemenc” (TÓTH ined.), „Makkos-part” (TÓTH ined.).
1644. *Betula pendula* Roth*. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben igen ritka. Eddig csak egyetlen közölt adat (vö. KEVEY et al. 1992: 20). – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.).
1647. *Alnus glutinosa* (L.) Gärtn. Tölgy-köris-szil ligetekben igen ritka. Eddig csak 5 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 171; HOLLÓS 1911: 101; TÓTH 1958: 104). – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.).
1648. *Alnus incana* (L.) Mönch. Tölgy-köris-szil ligetekben igen ritka. Mai előfordulása bizonytalan, csak régi elterjedési adatai ismertek. Az 1950-es évek óta nem került újra elő (vö. KIRÁLY – KEVEY 1999: 30).
1651. *Quercus cerris* L.*. Olykor vadföldek beültetésére is használták. Telepített jellegénél fogva őshonosságát ma már nehéz lenne eldönteni, bár a magas fekvésű termőhelyek erdeiben az erdőgazdálkodás előtti időben is előfordulhatott szálanként. – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.), „Szomfova” (TÓTH ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.). Amennyiben őshonossága megerősítést nyerne, az Alsó-Duna-ártérre új!
1660. *Populus tremula* L. Tölgy-köris-szil ligetekben igen ritka. Eddig csak 2 közölt adatát ismertük (vö. MARSIGLI 1726: 69; TÓTH 1958: 129). – Alsónyék „Nagy-Pörboly: a vasútállomás közelében két kis folt” (TÓTH ined.); Kölked „Külső-Béda” (KEVEY ined.).
1663. *Populus × canescens* (Ait.) Sm. Fehér nyár ligetekben és tölgy-köris-szil ligetekben szórványos. Eddig csak 3 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 170; TÓTH 1958: 129). – Alsónyék „Nagy-Pörboly: a vasútállomás közelében” (TÓTH ined.); Baja „Alsó-Pörboly” (TÓTH ined.), „Kis-Rezét” (TÓTH ined.); Decs „Keskeny-erdő” (TÓTH ined.); „Szomfova” (TÓTH ined.); Géderlak „Pusztalaki-erdő” (TÓTH ined.); Öcsény „a Fás-Duna mellett” (TÓTH ined.), „a Grébeci-Duna mellett” (TÓTH ined.), „Makkos-part” (TÓTH ined.).
1679. *Sagittaria sagittifolia* L. Csatornák vizében szórványos. Eddig 16 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 172; HOLLÓS 1911: 92; BOROS 1923: 71; KÁRPÁTI V. 1963: 373; KEVEY et al. 1992: 20; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 423). – Hercegszántó „Karapanca” (DEME ined.).
1720. *Gagea lutea* (L.) Ker-Gawl. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. Eddig csak egyetlen közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 177). – Érsekcsanád „Veránka” (KEVEY – TÓTH ined.); Hercegszántó „Sziget-erdő” (KEVEY ined.); Sükösd „Karasz-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.).
1742. *Scilla vindobonensis* Speta. Fehér nyár ligetekben, tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben igen szórványos. Eddig csak 3 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 177; HORVÁT 1940: 26; KEVEY et al. 1992: 21). – Alsónyék „Pörboly: Sugó-erdő” (BOROS ined.); Baja „Kis-Rezét: a Holt-Duna partján” (BOROS ined., TÓTH ined.); Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY ined.); Bogyiszló „Duna-part” (KALOTÁS ined.); Érsekcsanád „Veránka” (BOROS ined.; TÓTH ined.); Dunapataj „Alsó-zátony” (ALEXAY ined.), „Felső-zátony” (ALEXAY ined.); Fajsz „Karasz-erdő” (TÓTH ined.); Géderlak „Pusztalaki-erdő” (TÓTH ined.); Harta „Duna-part” (ALEXAY ined.); Hercegszántó „Sziget-erdő” (KEVEY ined.); Öcsény „Keselyűs” (TÓTH ined.), „Kis-Gemenc: a Nagy-Duna partját kísérő út mellett” (TÓTH ined.), „Makkos-part” (TÓTH ined.); Paks „Imsósi-erdő” (KÁRPÁTI I. ined.); Sükösd „Karasz-erdő” (TÓTH ined.); Tolna „Schleicher-erdő” (TÓTH ined.), „Taplós” (TÓTH ined.).
1744. *Ornithogalum boucheanum* (Kunth.) Asch. Erdőszeleken, bolygatott helyeken ritka. Eddig csak 2 közölt adat (vö. HOLLÓS 1915: 58; PRODAN 1916: 207). – Paks „Imsósi-erdő” (KÁRPÁTI I. ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!

1761. *Polygonatum latifolium* (Jacq.) Desf. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben szórványos. Eddig 9 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 176; TÓTH 1958: 112, 117; KEVEY et al. 1992: 21; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 418). – Baja „Kis-Rezét” (KEVEY ined.); Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.); Decs „Szomfova” (TÓTH ined.); Dunapataj „Alsó-zátony” (ALEXAY ined.); „Felső-zátony” (ALEXAY ined.); Harta „Duna-part” (ALEXAY ined.); Paks „Imsósi-erdő” (KÁRPÁTI I. ined.); Szekszárd „Gemenc” (KEVEY – TÓTH ined.).
1764. *Convallaria majalis* L. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben szórványos. Eddig 19 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 176; HOLLÓS 1911: 93; TÓTH 1958: 110, 115; KEVEY et al. 1992: 21; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 372; KEVEY 1998b: 49). – Baja „Nagy-Rezét” (KEVEY ined.); Bogyzsló „Taplós” (BORHIDI ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.); Homorúd „Árok-erdő” (TÓTH ined.); Kölked „Nagy-rét” (DEME ined.); Ócsény „Felsőgemenci-erdő: az erdészháznál a Duna-parton” (BOROS ined.), „Alsógemenci-erdő: Forgó-tó” (BOROS ined.).
1765. *Paris quadrifolia* L. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben igen ritka. – Decs „Szomfova” (TÓTH ined.); Paks „Imsósi-erdő” (KÁRPÁTI I. ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
1766. *Galanthus nivalis* L. Tölgy-kőris-szil ligetekben igen szórványos. Eddig csak 3 közölt adat (vö. BALANYI 1958: 350; TÓTH 1958: 129). – Baja „Közép-Pörböly” (TÓTH ined.); Érsekcsanád „Veránka” (TÓTH ined.); Fajsz „Karasi-erdő” (TÓTH ined.); Süksöd „Karasi-erdő” (TÓTH ined.); Géderlak „Pusztalaki-erdő” (TÓTH ined.); Kölked „Nagy-rét” (DEME ex verb.); Ócsény „Kis-Gemenc: a dunaparti út mellett” (TÓTH ined.); Ócsény „Keselyűs” (TÓTH ined.), „Makkospart” (TÓTH ined.).
1768. *Leucjum aestivum* L. Puhafaligetekben, tölgy-kőris-szil ligetekben viszonylag gyakori, ritkán gyertyános-tölgyesekben. Eddig 24 közölt lelőhelyét ismertük (vö. JANKA 1867: 161; MENYHÁRTH 1877: 175; BARTAL 1911: 36; HOLLÓS 1911: 93; HORVÁT 1942a: 54; GOMBOCZ 1945: 492; TÓTH 1958: 103, 105, 115; KEVEY et al. 1992: 21; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 402), bár valószínűleg gyakoribb. – Baja „Cserta” (KÁRPÁTI I. ined.), „Kis-Rezét: a Holt-Duna partján” (BOROS ined., KÁRPÁTI I. ined.), „Nagy-Rezét” (KÁRPÁTI I. ined.), „Koppány” (KÁRPÁTI I. ined.), „Pörböly” (KÁRPÁTI I. ined.); Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.), „Pusztaréti-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Bogyzsló „Duna-ártér” (ZÖRÉNYI ined.), „a Tolnai-Holt-Duna Sió felőli végén” (FARKAS ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.), „Szomfova” (KEVEY – TÓTH ined.); Érsekcsanád „Veránka” (KEVEY ined.); Fajsz „Karasi-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY ined.); Kömlőd „Duna-ártér” (BOROS ined.); Paks „Imsósi-erdő” (BOROS ined.; KÁRPÁTI I. ined.).
1772. *Crocus variegatus* Stev. ex Adam in Web. et Mohr. Száraz gyepekben igen ritka. Eddig csak 3 közölt adat (vö. BALANYI 1958: 350), bár ezek is részben a szomszédos kiskunsági homoktábla peremvidékéről származnak. – Baja „HM-Gyakorlótér” (TÓTH ined.); Hajós „Pénzesmajori-erdő” (TÓTH ined.).
1811. *Cephalanthera damasonium* (Mill.) Druce. Tölgy-kőris-szil ligetekben, gyertyános-tölgyesekben, ritkán kiszáradó puhafaligetekben. Eddig 7 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 175; TÓTH 1958: 107, 117; KEVEY 1990: 92). – Bogyzsló „Orchideás-erdő” (FARKAS S. ined.), „Sió-töltés” (FARKAS S. ined.).
1812. *Cephalanthera longifolia* (Huds.) Fritsch. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. Eddig csak 3 közölt adat (vö. KEVEY 1990: 92; KEVEY 1998b: 49). – Kölked „Külső-Béda” (KEVEY ined.).
1813. *Epipactis palustris* (Mill.) Cr. Lápérteken ritka. Eddig csak 3 közölt adat (vö. KEVEY 1990: 92; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 381). – Bogyzsló „Orchideás-erdő” (KALOTÁS ined.); Kömlőd (KONKOLY ined.); Kölked „Boki lőtér” (DEME ined.), „Gerechát = Izabellaföld” (DEME ined.).
1815. *Epipactis microphylla* (Ehrh.) Sw. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben igen ritka. Eddig csak 3 közölt adat (vö. HORVÁT 1976: 29; KEVEY 1990: 92; KEVEY et al. 1992: 21). – Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.).
1817. *Epipactis helleborine* Cr. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. Eddig csak 5 közölt adat (vö. HORVÁT 1976: 29; KEVEY 1990: 92; KEVEY et al. 1992: 21; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 380). – Baja „Nagy-Rezét” (KEVEY – TÓTH ined.); Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.); Érsekcsanád „Veránka” (KEVEY – TÓTH ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Homorúd (DEME ined.); Szekszárd „Gemenc” (KEVEY ined.).
1819. *Listera ovata* (L.) R. Br. ex Ait. Lápérteken, nedves erdőkben ritka. Eddig csak egyetlen közölt lelőhely (vö. KEVEY 1993: 58). – Bogyzsló „Orchideás-erdő” (KALOTÁS ined.), „Taplós” (KALOTÁS ined.); Kölked „Adica” (DEME ined.).
1827. *Platanthera bifolia* (L.) Rich. Tölgy-kőris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben szórványos. Eddig 8 közölt adat (vö. TÓTH 1958: 111, 129; GOMBOCZ 1945: 492; HORVÁT 1976: 29; KEVEY et al. 1992: 21). – Alsónyék „Pörböly: Sugó-erdő”

- (BOROS ined.); Baja „Nagy-Rezét” (KEVEY – TÓTH ined.), „Pörböly” (KÁRPÁTI I. ined.); Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.); „Pusztaréti-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.), „Szomfova” (KEVEY – TÓTH ined.); Dunaföldvár „Duna-sziget” (ZÖRÉNYI ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Kölked „Külső-Béda” (KEVEY ined.); Öcsény „Keselyűs” (KEVEY – TÓTH ined.).
1828. *Platanthera chlorantha* (Custer) Rchb. ex Mössler. Kölked „Boki lőtér” (DEME ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
1831. *Ophrys insectifera* L. Kölked „Erdőfü: az erdészház melletti réten egyetlen tő” (DEME in MOLNÁR – SULYOK – VIDÉKI 1995: 60.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
1841. *Orchis militaris* L. Lápréteken, kiszáradó ligeterdőkben ritka, bár lelőhelyein olykor nagy egyedszámban. Eddig csak 2 közölt adat (vö. KEVEY 1990: 93, 1998: 50). – Bogyiszló „Orchideás-erdő” (KALOTÁS ined.; FARKAS S. ined.).
1842. *Orchis purpurea* Huds. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben. Eddig csak 3 közölt adat (vö. KEVEY et al. 1992: 21). – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.).
1845. *Orchis laxiflora* ssp. *palustris* (Jacq.) Bonnier et Layens. Lápréteken ritka. Eddig csak 2 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 174; HOLLÓS 1911: 94). – Bölsce „Öreg-sziget” (ZÖRÉNYI ined.); Dunaföldvár „Halastó” (ZÖRÉNYI ined.), „Felső-tó” (ZÖRÉNYI ined.); Fadd „Alsó-Várszeg” (ZÖRÉNYI ined.); Madocsa „Hajóállomás” (ZÖRÉNYI ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
1848. *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó. Lápréteken és ritkás, kiszáradó puhafaligetekben. Eddig 4 közölt lelőhely (vö. GOMBOCZ 1945: 492; KEVEY 1993: 58). – Bogyiszló „Orchideás-erdő” (KALOTÁS – ZÖRÉNYI ined.); Bölsce „Öreg-sziget” (ZÖRÉNYI ined.); Dunaföldvár „Halastó” (ZÖRÉNYI ined.); Homorúd „Hóduna” (DEME ined.); Kölked „Boki lőtér” (DEME ined.); Madocsa (FARKAS S. ined.).
1879. *Eriophorum angustifolium* Honckeny. Lápréteken ritka. Eddig csak 2 közölt adat (vö. MENYHÁRTH 1877: 184). – Dunaföldvár „Halastó” (ZÖRÉNYI ined.).
1904. *Carex brizoides* L. Tölgy-köris-szil ligetekben igen ritka. Baja „Kis-Rezét” (TÓTH ined.); Érsekcsanád „Veránka: az őrház közelében” (TÓTH ined.; BOROS ined.); Decs „Szomfova ármentett erdejében” (KEVEY ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
1911. *Carex remota* L. Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben szórványos. A területéről mintegy 26 közölt adata van (vö. MENYHÁRTH 1877: 185; TÓTH 1958: 103, 110, 125; KEVEY et al. 1992: 21, 22; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 365). Mivel alföldi viszonylatban sokfelé hiányzik, érdemes felsorolni az újabb előfordulásokat is. Baja „Koppány” (KÁRPÁTI I. ined.), „Pörböly” (KÁRPÁTI I. ined.), „Közép-Pörböly” (KEVEY ined.), „Kis-Rezét” (KÁRPÁTI I. ined., KEVEY – TÓTH ined.), „Nagy-Rezét” (KÁRPÁTI I. ined., KEVEY ined.); Bába „Gyűrűsalj” (KEVEY – TÓTH ined.), „Pusztaréti-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Bogyiszló „Góga” (BORHIDI ined.), „Taplós” (BORHIDI ined.); Decs „Gyöngyös-oldal” (KEVEY – TÓTH ined.), „Malomtelelő” (KEVEY ined.); Dunapataj „Alsó-zátony” (ALEXAY ined.); Fajszt „Doromlás” (KEVEY – TÓTH ined.), „Karasi-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.); Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.); Homorúd „Árok-erdő” (KEVEY ined.); Öcsény „Keselyűs” (KEVEY – TÓTH ined.); Paks „Imsósi-erdő” (KÁRPÁTI I. ined.); Sükösd „Karasi-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.).
1936. *Carex strigosa* Huds. Tölgy-köris-szil ligetekben és fehér nyár ligetekben, főleg erdei nyiladékokban. Terepbejárások szerint nem ritka, helyenként tömeges, másutt viszont nagyobb területekről teljesen hiányzik. Eddig 13 publikált adata ismert (vö. BALANYI 1958: 350; TÓTH 1958: 110, 129; HORVÁT 1976: 26; KEVEY et al. 1992: 22; SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 368). Sikon az Alsó-Duna-ártér és a Dráva-sík közös jellemző növénye, ezért fontosnak tartjuk az újabb adatok közlését. – Baja „Kis-Rezét” (KEVEY – TÓTH ined.), „Közép-Pörböly” (KEVEY ined.); Bába „Pusztaréti-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.), Bogyiszló „Góga” (BORHIDI ined.); Decs „Szomfova” (KEVEY – TÓTH ined.); Érsekcsanád „Veránka” (KEVEY – TÓTH ined.); Sükösd „Karasi-erdő” (KEVEY – TÓTH ined.).
1955. *Bromus ramosus* Huds. Eddig csak egyetlen közölt adat (vö. SZUJKÓ-LACZA – KOVÁTS 1993: 350). Tölgy-köris-szil ligetekben és gyertyános-tölgyesekben ritka. – Dusnok „Lenes” (KEVEY – TÓTH ined.); Kölked „Alsó-Béda” (KEVEY ined.), „Külső-Béda” (KEVEY ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!
2036. *Agropyron caninum* (L.) P. B.. Tölgy-köris-szil ligetekben. Eddig csak egyetlen közölt adata volt (vö. TÓTH 1958: 119), de feltehetően még több helyről előkerülhet. – Decs „Keskeny-erdő” (KEVEY ined.), „Szomfova” (KEVEY – TÓTH ined.); Fajszt „Doromlás” (KEVEY – TÓTH ined.).
2134. *Acorus calamus* L. Igen ritka. Eddig csak egy régi adatát ismertük (vö. MENYHÁRTH 1877: 174). – Öcsény „a Sió-csatorna torkolata alatt” (TÓTH ined.).
2135. *Arum maculatum* L. Tölgy-köris-szil ligetekben ritka. Eddig csak egyetlen közölt adat

(vö. KEVEY et al. 1992: 22). – Hercegszántó „Szarvastanya” (KEVEY ined.).

2136. *Arum orientale* Schott et Ky emend. Terpó. Tölgy-kőris-szil ligetekben ritka. – Dunapataj

„Felső-zátony” (ALEXAY ined.); Harta „Duna-part” (ALEXAY ined.). Az Alsó-Duna-ártérre új!

Köszönetnyilvánítás

Köszönetünket fejezzük ki azoknak a kutatóknak, akik a területet érintő florisztikai adatok önzetlen átadásával gazdagították dolgozatunk tartalmát: ALEXAY Zoltán, BORHIDI Attila, DEME András, FARKAS Sándor, KALOCSA Béla, KALOTÁS Zsolt, KONKOLY Lajos, LÁJER Konrád, STETÁK (TATÁR) Dóra, ZÖRÉNYI János.

Zusammenfassung

Angaben zur Flora des Donau-Überschwämmungsraumes von Süd-Ungarn
B. KEVEY – I. TÓTH

Im - zum größten Teil innerhalb des Nationalparks Donau-Drau gelegenen – Donau-Augebiet südlich von Kalocsa wurde bisher keine systematische und detaillierte Florenforschung betrieben. Diese Lücke wollen wir mit unserer Publikation – wenigstens teilweise – schließen. Im Rahmen unserer Untersuchungen begingen wir einzelne Teile des Augebietes ausführlich, in anderen gewannen wir verstreute Einblicke. Während unserer Forschungen fanden wir verhältnismäßig viele, aus dem Gebiet bisher noch nicht publizierte Arten. Einige davon haben wir in vorangegangenen Arbeiten bereits erwähnt. In der vorliegenden Publikation tragen wir neuere Angaben zur Flora des Donau-Augebietes bei. Unsere Angaben beweisen, daß es sich lohnt, mit der botanischen Erforschung dieses Gebietes zu befassen, dessen Flora noch so manche Überraschung für die Forscher bereithält.

Irodalom

BALANYI L. (1958): Baja és környéke néhány érdekes növénye. – Bot. Közlem. [1957-1958] **47**: 350.
BARTAL K. (1911): Adatok Szekszárd környékének flórájához. – Bot. Közlem. [1910] **9**: 33-40.
BORHIDI A. (1961): Klimadiagramme und Klimazonale Karte Ungarns. – Ann. Univ. Budapest., Sect. Biol. **4**: 21-50.
BOROS Á. (1923): Jegyzetek a Mohácsi-sziget flórájáról. – Magyar Botanikai Lapok [1922] **21**: 71.
FEKETE L. – BLATTNY T. (1913): Az erdészeti jelentőségű fák és cserjék elterjedése a magyar állam területén I-II. – Joerges, Selmezbánya.
FINTHA I. (1994): Az Észak-Alföld edényes flórája. – Természetbúvár Alapítvány Kiadó, Budapest, 359 pp.
GOMBOCZ E. (1936): A magyar botanika története. A magyar flóra kutatói. – Budapest.
GOMBOCZ E. (1945): Diaria itinerum Pauli Kitaibelii 1-2. – Budapest.
GOMBOCZ E. – HORVÁT A. O. (1939): Kitaibel Pál Baranyában. – Ciszterci Rend pécsi Nagy Lajos Gimn. Ért. 1938–1939: 21-72.
GOMBOCZ E. – HORVÁT A. O. (1941): Kitaibel Pál botanikus naplófeljegyzései tolnamegyei útjairól 1799, 1808. – Tolna vármegye múltjából 6. (szerk.: HOLUB J.). Egyetemi Könyvkiadó, Pécs. 24 p.
HOLLÓS L. (1911): Tolna vármegye flórájához. – Bot. Közlem. **10**: 89-108.
HOLLÓS L. (1915): Tolnavármegye flórájához. – Magyar Bot. Lapok [1914] **13**: 57-59.

HORVÁT A. O. (1939): Ex flora Baranyaënsi. – Borbásia **1**: 94-100.
HORVÁT A. O. (1940): Additamenta ad floram Baranyaënsis. – Borbásia **2**: 26-30.
HORVÁT A. O. (1942a): A Mecsekhegység és déli síkjának növényzete. – Pécs.
HORVÁT A. O. (1942b): Képek a hazatért Baranyai-háromszög nyári növényzetéből. – Pannonia **7**: 179-181.
HORVÁT A. O. (1943): Pótlások „A Mecsekhegység és környékének flórájához”-hoz. – Bot. Közlem. **40**: 101-112.
HORVÁT A. O. (1958): Pótdatok a Mecsek hegység és környékének flórájához. – Janus P. Múz. Évk. [1957] **2**: 163-180.
HORVÁT A. O. (1975): Pótlások és kiegészítések „A Mecsek-hegység és déli síkjának növényzete” ismeretéhez (1942-1971) I. – Janus P. Múz. Évk. [1972-1973] **17-18**: 15-32.
HORVÁT A. O. (1976): Pótlások és kiegészítések „A Mecsek-hegység és déli síkjának növényzete” ismeretéhez (1942-1971) III. – Dunántúli Dolg. **10**: 23-46.
HORVÁT A. O. (1977): Pótlások és kiegészítések „A Mecsek-hegység és déli síkjának növényzete” ismeretéhez (1942-1971) II. – Janus P. Múz. Évk. [1974] **19**: 37-55.
JANKA V. (1867): Correspondenz aus N.Nyárad, am 10. Juni 1867, und 14. Juni 1867. – Öst. Bot. Zeitschr. **17**: 161.

- KÁRPÁTI I. (1957): A hazai Duna-ártér erdei. – Kandidátusi értekezés (kézirat), Vácrátót.
- KÁRPÁTI V. (1963): Die zöologischen und ökologischen Verhältnisse der Wasservegetation des Donau-Überschwemmungsraumes in Ungarn. – Acta Bot. Hung. 9: 323-385.
- KERNER, A. (1863): Nachtrag zu C. M. Nendtvich's Enumeratio plantarum territorii Quinque-Ecclesiensis. – Verh. Zool.-Bot. Ges. 13: 561-574.
- KERNER, A. (1875): Die Vegetationsverhältnisse der mittleren und östlichen Ungarns und angrenzenden Siebenbürgens. – Separatum ex Öst. Bot. Zeitschr. Innsbruck.
- KEVEY B. (1985): Adatok Magyarország flórájának és vegetációjának ismeretéhez III. – Bot. Közlem. 72: 155-158.
- KEVEY B. (1990): Adatok Magyarország flórájának és vegetációjának ismeretéhez V. – Bot. Közlem. [1989] 76: 83-96.
- KEVEY B. (1993): Adatok Magyarország flórájának és vegetációjának ismeretéhez VI. – Bot. Közlem. 80: 53-60.
- KEVEY B. (1998a): Adatok a bükk (*Fagus sylvatica* L.) alföldi elterjedéséhez az atlanti kortól napjainkig. – Bot. Közlem. [1995] 82: 9-25.
- KEVEY B. (1998b): Adatok Magyarország flórájának és vegetációjának ismeretéhez VII. – Bot. Közlem. [1995] 82: 45-53.
- KEVEY B. – O. KOVÁCS ZS. – TÓTH I. – BORHIDI A. (1992): Adatok a Béda-Karapanca Tájvédelmi Körzet flórájához. – Dunántúli Dolg. Term. tud. Sorozat 6: 13-25.
- KIRÁLY G. – KEVEY B. (1999): Hamvas éger – *Alnus incana* (L.) MOENCH. – Tilia 7: 24-36.
- KNAPP, J. (1866): Zwei Tage im Baranyer Comitate. – Öst. Bot. Zeitschr. 16: 117-118.
- LÁJER K. (1999): Florisztikai adatok a Dunántúlról, valamint Vácrátót környékéről. – Kitaibelia 4(2): 311-317.
- МАРКОВИЧ, J. Б. (1970): Географске области. – Београд.
- MARSIGLI A. F. (1726): Catalogus plantarum circa Danubium sponte crescentium. – In: MARSIGLI A. F.: Danubius Pannonico-Mysicus, observationibus geographicis, astronomicis, hydrographicis, historicis, physicis, perlustratus et in VI. tomos digestus, cum tabulis aeri incisus VI. – Hagae, Comitum et Amstelodami, pp. 49-76.
- MÁTYÁS V. (1970): Taxa nova Quercetum Hungariae. – Acta Bot. Hung. 16: 329-361.
- MENYHÁRTH L. (1877): Kalocsa vidékének növénytenyészetete. – Hunyadi Mátyás Intézet, Budapest, 198 p. + 26 p. reg.
- MENYHÁRTH L. (1885): Kisebb dolgozatok a természettudományok köréből. – Kalocsa.
- MOLNÁR A. – SÜLYOK J. – VIDÉKI R. (1995): Vadon élő orchideák. – Kossuth Könyvkiadó, Bp. 160 p.
- NAGY I. (1964): Újabb adatok Villány és környéke flórájához. – Janus P. Múz. Évk. [1963] 8: 75-79.
- NEILREICH, A. (1866): Aufzählung der in Ungarn und Slavonien bisher beobachteten Gefäßpflanzen. Zweiter Theil. Familien, Gattungen und Arten der Flora von Ungarn und Slavonien. – Wien.
- PRISZTER SZ. (1998): Megjegyzések és mutatók A. Kerner: Die Vegetationsverhältnisse ... c. munkájához. – Kanitzia 6: 17-24.
- PRODAN Gy. (1916. Bács-Bodrog vármegye flórája. – Magy Bot. Lapok [1915] 14: 120-269.
- SADLER J. 1825, 1826. Flora Comitatus Pestiensis I-II. – Pestiini.
- STETÁK D. (2000): Adatok a Duna-Dráva Nemzeti Park Gemenci Tájegysége flórájához. – Kitaibelia 5(1): 145-176.
- SIMONKAI L. (1876): Adatok Magyarhon edényes növényeire. – Math. Term.tud. Közlem. [1873] 11: 157-211.
- SOÓ R. (1960): Magyarország új florisztikai-növényföldrajzi felosztása. – MTA Biol. Csop. Közlem. 4: 43-70.
- Soó R. (1964, 1966, 1968, 1970, 1973, 1980): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve I-VI., Budapest.
- Soó R. – BORSOS O. (1957): Új adatok a Magyar Növényvilág Kézikönyvéhez. – Bot. Közlem. 47: 95-98.
- SZUJKÓ-LACZA – KOVÁCS D. (1993). The Flora of the Kiskunság National Park. – M. Term. tud. Múz., Budapest, 469 p.
- TERPÓ A. (1963): A vadontermő gyümölcsfajok taxonómiai és növényföldrajzi kutatása Magyarországon. – Kertészeti és Szőlészeti Főisk. Évk. 27: 245-271.
- TÓTH I. (1958): Az Alsó-Duna-ártér erdőgazdálkodása a termőhely- és az erdőtípusok összefüggése. – Erd. Kut. 1958 (1-2): 77-160.
- TÓTH I. (1992): Az ártéri erdőkről és az Alsó-Duna-ártéri erdők erdőgazdálkodásáról. – Egyetemi doktori értekezés (kézirat), Sopron.
- TUZSON J. (1914): Jegyzetek a magyar flóra néhány növényéről. – Bot. Közlem. 13: 138-142.
- TUZSON J. (1927): A Magyar Alföld növényeinek gyűjteménye. – Flora Exsiccata Planitiei Hungaricae. Cent. I-III. (Nr. 1-95). – Budapest.
- TUZSON J. (1929): A Magyar Alföld növényeinek gyűjteménye. – Flora Exsiccata Planitiei Hungaricae. Cent. VIII-XIV. (Nr. 230-450). – Budapest.
- VÁRADY F. (1896-1897): Baranya múltja és jelene. I-II. – Pécs.